

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

I N F O K O M M U N I K Á C I Ó S I R O D A

Emlékeztető

Készült 2002. október 28-án a Gazdasági Versenyhivatalban (GVH), a mobil rádiótelefon ágazatban indított vizsgálatról készített jelentésről rendezett konzultáción. A konzultáción a vizsgálat során megkeresett vállalkozások képviselői vettek részt (Pannon GSM Rt., V.R.A.M. Rt., Westel Mobil Rt., Emitel Rt. HTCC Rt., MATÁV Rt., Monor Telefon Rt., Vivendi Telecom Hungary Rt.)

9.00

KÖSZÖNTŐ

1. **Nagy Zoltán**, miután üdvözölte a megjelenteket, megköszönte a cégek együttműködését, és kiemelte, hogy a kezdeti zökkenők és félreértések után a GVH végül az összes fontos információt megkapta a cégektől. A GVH nevében külön köszönetet mondott a Pannon GSM-nek az adatszolgáltatás érdekében végzett beruházásokért, és reményét fejezte ki, hogy az nem járt jelentős költséggel, illetve, hogy azt maga a cég is hasznosítani tudja majd. Elnök Úr, bár elismerte, hogy nem volt szerencsés az ágazati vizsgálattal párhuzamosan lefolytatni egy versenyfelügyeleti eljárást, úgy látta, hogy végül is sikerült a két eljárást jogilag megfelelő módon párhuzamosan kezelni.
2. Elnök Úr kiemelte, hogy a piaci szereplőknek eljuttatott jelentés egy szűkített változat, ezt azonban korlátozás nélkül nyilvánosságra hozza majd a GVH. A konzultációkról emlékeztető készül, és a mostani összejevetel kapcsán összeállított emlékeztetőt mindenki megkapja, és rövid határidővel bővítheti, módosíthatja. A GVH a jelentés nyilvánosságra hozatalát úgy tervezi, hogy a jelentés az emlékeztetővel együtt kikerül a honlapra, egyúttal az MTI-hez egy sajtóközleményt is eljuttat a hivatal. A sajtóközleményt azonban a közzététel előtt a GVH megküldi az érintetteknek.
3. Elnök Úr arra kérte a megjelenteket, hogy azzal kapcsolatban, hogy a jelentés tartalmaz-e üzleti titkot, most ne bonyolódjanak vitába, a GVH el fogja fogadni, ha más fórumhoz fordulnak az érintettek. A konzultáció során elhangzó valamennyi fontos felvetést komolyan átgondolja a GVH, és ha azok alapján úgy ítéli meg, hogy módosítást igényel az anyag, akkor a GVH a szerint fog eljárni.
4. **Szántó Tibornak (SZT)** a vizsgálatindítás körülményeit és eredményeit bemutató előadása lényegében megegyezett a 2002. október 18-i, szakértői vitán elhangzottal. Prezentációjának vázlata a résztvevők számára nyomtatott formában elérhető volt.
5. SZT utalt arra, hogy a szakértői vitán elhangzott vélemények, kritikák hozzájárulhatnak a GVH álláspontjának fejlesztéséhez, árnyalásához.

VITA

Vezetékes szolgáltatók

Vivendi:

6. **Polányi Sándor (PS)** a Vivendi nevében egyfelől üdvözölte a szektor ágazati vizsgálat felőli megközelítését, másfelől kiemelte, hogy ennek az a hátránya, hogy a későbbi vizsgálatokat hosszútávon befolyásolja a jelentésben tett egy-egy kijelentés, ennek pedig az eredmények fényében nem örülnek. Azt gondolták, hogy a versenyjog és a versenyhivatal foglalkozik majd a fix és mobil szolgáltatások közti versennyel, ezért sajnálatosnak tartja, hogy a jelentés leszögezte, nincs verseny a fix és mobil szolgáltatások között. Erre vonatkozóan szerinte meg kellett volna kérdezni az ügyfeleiket. A Vivendi ezt megtette (a MATÁV is, az más kérdés, hogy ki mit mond el), évi 20-30 ezer ügyfélről vezetnek statisztikát, és több mint 50%-uk azt mondja, hogy azért mondja le fix telefonos előfizetését, mert a mobil olcsóbb. Az ügyfelek tehát úgy ítélték meg, verseny van a fix és mobil szolgáltatás között. Az alapdíjba rejtett pszichológiának is köszönhető, hogy az ügyfelek emiatt hagyják ott a vezetékes szolgáltatókat. Ha nem helyettesíthető a két szolgáltatás, akkor a mobilok miatt olyan reklámokat készítenek, amelyekben vezetékes telefonokat dobálnak az utcára?
7. A jelentés szerint a vezetékes árszínvonal alacsonyabb, az ügyfelek megítéléséből azonban nem köszön ez vissza. A Hkt., a GVH mostani megállapításai és a HíF gyakorlati döntései miatt korlátozódik a fix-fix verseny. A hosszú eljárások, a bonyolult, nem egyértelmű HíF döntések, és jogszabályok az LTO-k ellehetetlenüléséhez vezethetnek. A fix-mobil verseny miatt (amely verseny a GVH jelentése alapján nem is létezik) kiszállnak a magyar piacról azok a szolgáltatók, akik a liberalizáció előtt még azt gondolták, hogy részesei lehetnek a magyar távközlési versenynek.

EMITEL

8. **Hegyes Tiborné** elmondta, hogy az EMITEL üdvözölte a kezdeményezést, hogy vizsgálat indult. Kellemetlenül érintette az EMITEL-t, hogy tömegével mennek el az ügyfelek. Ők is megkérdezték az ügyfeleiket, és azt mondták, azért mondják le vezetékes előfizetésüket, mert mobilról olcsóbb telefonálni, illetve az alapdíj hátrányos számukra. Próbáltak árcsökkentést végrehajtani, újfajta – a mobilokéhoz hasonló – árkonstrukciókat, retail formulákat bevezetni, de nem jártak sikerrel, mert tovább csökkent az állomások száma. Abban reménykedtek, hogy a wholesale piacon talán csökkennek az összekapcsolási árak, megszűnik a keresztfinanszírozás, de ez nem következett be. Bízna a vizsgálat pozitív kimenetelében.

Hungarotel

9. **Ruzsa Róbert** szerint az anyag nem foglalkozott azzal, hogy mi történt a fix-mobil forgalomban a GSM adapter felhasználásával. Pedig kulcskérdés ennek a vizsgálata, hisz ezáltal a mobil szolgáltatók vezetékes ügyfeleket nyertek meg maguknak. Ezt a műszaki megoldást is vizsgálni kellett volna akkor, amikor kijelentette a GVH, hogy nincs verseny a két szolgáltatás között.

Monortel

10. **Berényi Sándor** A téma szerintük teljesen világos, azok a problémák, amelyekről mindenképpen szólni kell, a helyettesíthetőség, a fix-mobil és mobil-fix irányú

végződtes és az adapter kérdés. Csalódottak a GVH vizsgálat kapcsán, mert az elkeni a problémákat.

MATÁV

11. **Bölcsei Imre (BI)** elmondta, hogy úgy látják, a jelentés alapján a helyettesíthetőség kérdésében a GVH is feltételez olyan területeket, ahol versenyhelyzet lehet. Ezt a MATÁV részéről próbálják is különféle csomagokkal generálni. Egy dolgot azonban nem lehet áthidalni, ez pedig a mobiloknál meglévő technológiai előny. Fontos kérdés az is, hogy honnan nézzük a versenyt: mobil vagy vezetékes oldalról, lehet a helyettesíthetőség mellett és ellen is érvelni. Nem találnak kivetnivalót a jelentésben.

ÖSSZEGZÉS 1.

12. **SZT** elmondta, hogy a vizsgálat a fix-mobil verseny általános jellegzetességeit nézte, nem volt külön az egyes vállalkozásokra nézve piacelemzés, az előfizetői körök az egyes cégek esetében eltérhetnek, és ezek hátasa is eltérő lehet. Nagyon gyors változások figyelhetők meg az ágazatban, a GVH 1998. és 2001. között vizsgálódott, ezt fontos kiemelni. A GSM adapterek hatásának vizsgálata ugyan hiányzik az elemzésből, de amikor ennek szükségessége felmerült, már nem volt lehetőség kitérni rá. A jövőben azonban nem kerülheti meg a hivatal a kérdés megvizsgálását.
13. **PS** kiemelte, hogy, bár a MATÁV nem említette, hogy ő is veszít ügyfeleket, a HíF honlapján meg lehet erről bizonyosodni. A nem MATÁV területeken is ez a helyzet, és e tekintetben nincs érdemi eltérés az egyes területek között.
14. **SZT** elmondta, hogy a vizsgálat kapcsán 2001-ben zajlott az adatfelvétel, és a végén a GVH megkereste a vezetékes szolgáltatókat, hogy a tényleges adatok alapján felmérje, mekkora az ügyfélvesztésük, és a beszolgáltatók adatok ismeretében alakította ki erre vonatkozó álláspontját.
15. Fontos a MATÁV felvetése, hogy mely irányból vizsgáljuk a helyettesíthetőséget. A GVH két irányból vizsgálta, mert az egymással való versenyzés ezt magában hordja, sok esetben fennálltak azonban az oda-vissza irány különbözőségei.

Mobilszolgáltatók

Pannon GSM

16. **Drozdy Győző (DGY)**, a GSM adapter ugyan kimaradt a jelentésből, de meg kell említeni, hogy a forgalomnak csupán egy ezreléke kötődik ehhez.
17. Egyetért azokkal, akik a fix-mobil verseny kapcsán vitatták a GVH azon állítását, hogy általános fix-mobil verseny nincs. Azért juthatott erre a következtetésre a GVH, mert a vizsgálatot hibásan indította a hivatal azzal, hogy a mobil ágazatot vizsgálta, ahelyett, hogy a telefónia teljes piacát vizsgálta volna. A vizsgálat megindításakor azt prejudikálta a GVH, hogy nincs verseny, ezért természetesen a végkövetkeztetés sem lehetett más. Szerinte nem vizsgálható a távközlési szektor darabokban.
18. A Tpv. ágazati vizsgálatról beszél, de a törvényalkotó fejében a mobilszolgáltatás nem egy ágazat, hanem a távközlés egy ágazat; ha ezt szűkíteni akarjuk, akkor elmondható, hogy annak egy autonóm része a telefónia, de további szűkítés már nem elfogadható.
19. Az ágazati vizsgálatból így félágazati vizsgálat lett, ezért proceduális gondok is vannak. Ilyen, hogy nem különül el egymástól a vizsgálat alá vontak véleménye a vizsgálat alá nem vontakétól. Ez az a fórum, ahol először hangozhat el a Pannon GSM álláspontja. A nagy nyilvánosságot megelőzve, de a vizsgálat alá nem vontakat nem megelőzve fejtheti ki álláspontját a társaság. Az érintetteket már korábban meg kellett volna kérdezni.

20. Az üzleti titok vonatkozásában hangsúlyozta, hogy lényegesen eltér a Pannon GSM álláspontja a GVH-étól.
21. Az ágazati vizsgálat is megjegyzi, hogy versenyfelügyeleti eljárás is folyik. A két eljárás párhuzamos futtatása azonban szerinte nem megfelelő. Elképzelhető olyan megoldás, hogy folyik egyedi eljárás, és annak eredménye generál egy ágazati vizsgálatot, illetve, hogy egy ágazati vizsgálat eredménye generál egyedieket, a kettő együtt azonban sérelmes, mert az ágazati vizsgálat prejudikál, hisz azt mondja, az egyedi vizsgálat ténye szolgál bizonyítékul a piaci zavarra. Ez pedig akkor volna így, ha az egyedi vizsgálatban ez jogerősen megállapítást nyerne. Az lenne korrekt a jövőben, hogy az ágazati vizsgálat vagy nem foglakozna - még utalás formájában sem - az egyedi eljárás tárgyával, vagy az ágazati vizsgálat felfüggesztésre kerülne, így később annak eredményei hasznosíthatók lennének.
22. A szolgáltatókat jelentős adatszolgáltatásra kötelezték, a Pannon GSM-nek ez kb. 100 millió Ft-ba került, ugyanakkor nem látják, mi szükség volt erre, mert az anyag, amelyet a GVH-tól kaptak, nem épít azokra az adatokra. Feltételezhető, hogy az az anyag, amely nem nyilvános, épített a szolgáltatott adatokra, így az sokkal részletesebb. Egyértelmű, hogy a GVH elválasztja egymástól a nyilvános és nem nyilvános adatokat, ezt egyébként a Pannon is kérte. Ez a rétegzés azonban önmagában nem elég, mert a másik anyag csak a GVH számára elérhető, és így a vizsgálat alá vont a véleményét nem tudja kifejteni. Szerintük megteremthető egy olyan verzió az üzleti titok megtartása mellett, mely alapján kifejtethető a vizsgálat alá vontak álláspontja. Ott, ahol aggregált adatok vannak a teljes anyagban, kapjanak a vizsgálat alá vont cégek olyan példányt, amelyben csak az ő általuk szolgáltatott adatokból kiszámított eredmények vannak. Amíg a vizsgálatot nem ismerik érdemben, addig nem tudnak hozzászólni. A bekért adathalmazhoz képest gyanítható, hogy van egy részletesebb, egy érdemi anyag.
23. Elismeri a GVH azon törekvését, hogy az Európai Unió legújabb állásfoglalásait megismerje, a probléma ezzel az, hogy a jelentés rendszeresen idéz egy 2002. június 17-i working dokumentumból, melyről tudni kell, hogy ez egy vitaanyag, és nem tükrözi a Bizottság véleményét. A GVH ezzel szemben átvesz kijelentéseket, úgy hogy a Bizottság versenyügyi biztosa is kifejtette, hogy nem ért egyet ezzel a vitaanyaggal. Amikor ennek a vitaanyagnak az állításait a GVH átülteti, pl. a piacelemzések terén, ezzel nagy kockázatot vállal, mert mi lesz, ha a working anyag a tervezett 2003-as felülvizsgálat folytán módosul, a változást hogyan fogja a GVH átvezetni a lezárt ágazati jelentésen?
24. A vizsgálati jelentés kapcsán kiemelte még, hogy az infláció bizonyos tételeknél nincs figyelembe véve. Egy négy évet átfogó vizsgálatnál inflációtól függetlenül kellene szerepelni az adatoknak; nincsenek feltüntetve az árazásra vonatkozó információk sem.
25. A Pannon GSM partner abban, hogy az ágazati vizsgálat színvonalát emelje, amennyiben erre ésszerű időt kap. Eddig 16 hónap telet el, ebből 3-4 hét állt a Pannon GSM rendelkezésére. Úgy telt el a 16 hónap, hogy ez idő alatt a GVH nem kérdezte meg a Pannon GSM-t. A beszolgáltatott adatokkal kapcsolatban meg sem kérdezték őket, megkérdőjelezhető így az adatok konzisztenciája. A mobiloknak adjanak 2-3 hónapot, hogy kifejtessék álláspontjukat az anyaggal kapcsolatban.

Westel

26. **Tompa Ferenc (TF)** kijelentette, hogy a Westel Rádiótelefon Kft. nevében nem tudnak nyilatkozni.
27. Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a Westel a GVH-val folytatott írásos véleménycseréjét - ha ez lehetséges - nyilvánosságra hozza.
28. Egyetértenek azzal, hogy az ágazati vizsgálat előzze meg a versenyfelügyeleti eljárás megindítását. Fenntartják továbbá azt a véleményüket, hogy a jelenlegi verzió kidolgozatlan, és aggályos volna ebben a formában nyilvánosságra hozni, a köz érdekét sem szolgálná. Egyetértenek a szektor ilyen jellegű vizsgálatával, de nem látják bemutatva

- azt a versenypolitikai célt, amely a közjó szempontjából feltétlenül szükségessé tette ennek a vizsgálatnak a lefolytatását.
29. Korrekt eljárásának tartják, hogy a GVH megküldte számukra a szakértői konzultációról készített emlékeztetőt, de az ott elhangzottakat meg kellett volna fontolni, így azt, hogy az adatok köre, mélysége, valamint a jogszabályi környezet vonatkozásában hiányosságok vannak; egy igényes vizsgálatban nem fogadható el ez a szint.
 30. Hiányzik a jogszabályi környezet mély vizsgálata, a szerződéses háttérre is igaz ez. Ők is úgy gondolják, hogy az anyagnak van egy prekonceptciós íze. Ha más sorrendben zajlik le a két eljárás, tehát először az ágazati, aztán a versenyfelügyeleti, akkor nem volna probléma.
 31. A wholesale kapcsán a módszertanban is problémák vannak, – erre a szakértők is kitértek – nevezetesen, hogy mennyire alkalmazhatók az Oftel megállapításai a magyar piacra; szerintük ez nem lehet mechanikus. Ha a következtetések nem magyar alapokról indulnak, és az eljárás alá vontakkal nem folytatnak konzultációkat, akkor ők nem tekintik tudományos igényűnek ezt a vizsgálatot.
 32. Az ágazat specifikumait a jelentés nem veszi figyelembe. A HíF elnöke azt mondta, hogy a műszaki kérdések tekintetében szívesen hozzájárulnak a folyamathoz, a Westel azonban a maga részéről ezt nem tartja elfogadhatónak, mert a műszaki-szakmai elemzést be kellett volna dolgozni a jelentésbe, rámutatva arra, hogy ez a piac más, mint a vezetőes. Sajnálják, hogy a szakértői véleményeket szelektíven veszik figyelembe.
 33. Az írásos véleményüket átadják a GVH-nak, azzal, hogy tegyen vele belátása szerint, de a legjobb volna, ha figyelembe venné azt a jelentés átdolgozásakor.
 34. Az anyag nagyon versenypolitikai és versenyszabályozási szempontú, annyira, hogy nincs tekintettel arra, hogy Magyarországon 1993 és 2002 között erős szektorszabályozás van hatályban, ezek a szabályok többször módosultak, továbbá egy olyan koncessziós rendszer van érvényben, mely alapvetően meghatározza a cégek mozgásterét. Ilyen szempontból hiányosság, hogy ezeknek a jogszabályoknak a vizsgálatát a GVH nem vonta hatókörébe. Nem vette figyelembe, hogy a szolgáltatóknak nincsen lehetőségük az általuk nyújtott szolgáltatások és termékek körének meghatározására, outputjuk szabályozására.
 35. A mobil távközlés nemzetközi trendjei kapcsán kifejtette, ha valamit Bibliának tekint a GVH, akkor a szolgáltatóknak adjanak lehetőséget, hogy azt véleményezhessék. A vizsgálati anyag a nemzetközi trendek bemutatásánál a 2002-ben elfogadott szabályozást veszi alapul, míg a tagállamoknak csak 2003-ban kell a nemzeti jogrendszerükbe mindezt átültetni. Mindez teljesen más piaci körülményeket tükröz, mint ami Magyarországon a vizsgálat idején fennállt.
 36. A jelentést egyébként üdvözlük, de igényesség tekintetében, a levont következtetések vonatkozásban lehetne mit javítani. Tudomásul veszik, ha a GVH ezt így hozza nyilvánosságra, mert nem tudnak mást tenni, de a jelentés befolyásolhatja a fogyasztókat, és egy olyan sajtópolémiát indíthat el, amely nem szolgálja a szektor ügyét. Azt kérik a GVH-tól, hogy adjon ésszerű határidővel – nem feltétlen hónapokról lenne szó – lehetőséget a szolgáltatóknak véleményük alaposabb kifejtésre, illetve az anyag módosítására.
 37. **Torda Éva** szerint az anyagban leírtakból nem következik az anyag végén leírt végkövetkeztetés. Az anyag nem eléggé szerteágazó, nem használja fel azokat az adatokat, amelyek a GVH rendelkezésére álltak, és hibákat tartalmaz.
 38. A szabályozási környezet kapcsán elmondta, hogy a jogszabályok felsorolása nem teljes, hiszen a mobilvállalatok piaci magatartását egyéb szabályok is befolyásolják, ilyen pl. a műszaki terv és a struktúra terv. Nem szól az anyag arról, hogy miként hat a szabályozás a piacra, szükséges lett volna a jogszabályok tartalmának piaci szempontú elemzése.
 39. A jelentés elemzési oldaláról szólva kijelentette, hogy piacmeghatározás kapcsán továbbra is kérdés, hogy a roaming piac vagy technológia a wholesale vagy a retail piac része, pl.

ennek kapcsán is az látszik, hogy a szabályozási korlátok a piaci magatartás befolyásolása szempontjából nincsenek eléggé feldolgozva.

40. Az anyag a retail piacok kapcsán kifejti, hogy itt csomagok versenyeznek, ugyanakkor nem beszél ajánlatokról, csomagokról, pedig az ajánlat tükrözi a szolgáltató piaci jelenlétét, azt, hogy milyen szegmenst akar megcélozni, ebből lehet következtetni a fogyasztói összetételre. Összességében, kettéválasztania postpaid és prepaid szegmenst, és azt mondani, hogy ezek egymástól függetlenek, és csak ezek külön mozgását vizsgálni kevés, hisz maga a postpaid és prepaid is sokkal szélesebb kör, ráadásul van köztük átjárhatóság, ami a végmutatókra kihatással van. Summásak a megállapítások, és az anyag nem használ fel minden piaci információt.
41. A wholesale kapcsán pedig vita van arról, hogy egyáltalán létezik-e ez a piac. A piacelemzésnél az anyag az Oftel-re támaszkodik, nem találtak magyar forrást, és ez is felveti, hogy van-e egyáltalán wholesale piac, és mi a feltétele a wholesale-nek. Az összekapcsolásról és egyéb wholsale-hez sorolt területekről el lehet mondani, hogy korábban, pl. a Westelnél, a marketingnél volt ez a feladat.
42. Jelezte, hogy írásban átadják azokat az elemzéssel kapcsolatos egyéb észrevételeiket, melyek pontatlanságokra világítanak rá, és amelyek kijavítását feltétlenül kérik a GVH-tól. Ilyen előfordul pl. a díjak felsorolásánál.
43. Az anyagban az átlagár-csökkenés és a híváshossz-csökkenés elemzése során nem nézi a hívásszokások változását. Az ajánlatokból lehet látni a szegmenseket, de a szegmensek hívásszokásai is eltérők, bár említi az anyag, hogy a postpaid előfizetők talán hosszabban telefonálnak, de éppen ezért veszélyes a nyilvánosságra hozatal, mert az ábrákat kiragadhatják, és a hozzá kapcsolódó magyarázatot pedig nem olvassák el.
44. Szintén a vezetékesek felszólalásához kapcsolódóan fűzte hozzá, hogy egyedül Magyarországon csökkent a vezetékes előfizetők száma Európában. Nyugat-Európában egyébként a mobil emelkedés mellett vezetékes emelkedés is van. Ennek a kérdésnek a summás kezelése veszélyes, szélesebb vizsgálat kell ahhoz, hogy bármilyen következtetés levonható legyen.
45. **TF** hangsúlyozta, hogy a szakértői véleményekben megfogalmazott pozitív kritikákat vegye figyelembe a GVH, ha már az ő észrevételeiket elkésettnek tartja az anyag átdolgozásánál.

Vodafone

46. **Marchhart Pál (MP)** bejelentette, hogy élni kívánnak a korábban felkínált lehetőséggel, és írásos véleményt nyújtanak be. Komoly erősségei is vannak ennek az anyagnak, de nyilván ők arra hívják fel a figyelmet, ahol hiányosságok vannak.
47. Szintén aggályai vannak az üzleti tükörrel kapcsolatban, és fenntartja korábbi álláspontjukat a témában. Csatlakozik azokhoz, akik kifogásolták, hogy többet kellett volna konzultálni, hosszabb időt kellett volna hagyni a szolgáltatóknak véleményeik kifejtésére a vizsgálat készítése közben is. A mobil távközlés egy összetett ágazat, a mobil szolgáltatók szívesen segítettek volna a GVH-nak ennek megértésében, ha a GVH adott volna erre lehetőséget.
48. A prezentációban is elhangzott, hogy nominál értéken a fix-mobil díjak emelkedése a vizsgált időszakban egy alkalommal, 2001-ben következett be. Fontos megjegyezni ehhez, hogy ennek magyarázata az, hogy a szabályozó felemelte a fix-mobil díj vezetékes részét.
49. A GSM adapterekkel tényleg nem fogalmozik az anyag. A Vodafone áll elébe egy ilyen vizsgálatnak, de nem tudnak erről adatokat közölni, mert előfizetői döntésen múlik, hogy GSM adaptert használ-e valaki, és erről a szolgáltatóknak nincs tudomása.
- 50.

Szerintük alaposabb vizsgálatot igényel annak feltárása, hogy a vezetékes és a mobil szolgáltatások között van-e verseny, bár a Vodafone szerint a kölcsönös helyettesíthetőség hiányában vélhetően valóban nincs verseny. Kérdés ugyanakkor, hogy a vezetékes szolgáltatók miért lettek a mobil ágazati vizsgálatba bevonva.

ÖSSZEFOGLALÓ 2.

51. **SZT** kiemelte, hogy rögzíteni kell a terminológiát: ágazati vizsgálatról van szó, ahol nincsenek eljárás alá vontak, adatszolgáltatásra kötelezettek vannak, akiknek a köre aszerint alakult, hogy a GVH-nak milyen jellegű információkra volt szüksége a vizsgálat lefolytatása szempontjából. Kilenc vállalkozás van ebben a körben, amelyek eltérő pozíciókkal rendelkeznek, a vizsgálat elején volt konzultáció mindegyikkel külön.
52. A versenyfelügyeleti eljárással kapcsolatban elmondható, hogy az elhangzottak is ellentmondanak egymásnak, egyesek szerint prekonceptiók vannak, mások szerint szűkszavú a jelentés a wholesale piaci végződtetés kapcsán. A GVH ezt oly módon oldotta fel egyébként, hogy a végződtetésre csak nagyon szűken tért ki az ágazati vizsgálat, mert azzal a versenyfelügyeleti eljárás foglalkozik.
53. A piaci zavarra utaló jeleket az ágazati vizsgálat során találták, és nem a versenyfelügyeleti eljárás megindításából következett a GVH.
54. Többretegű nyilvánosságra hozatal valójában nem létezik, mert valami vagy nyilvános, vagy nem. A nem nyilvános változat üzleti titkokat tartalmaz, amelyeket – az adott vállalatra vonatkozó adatok tekintetében – csak azon szereplők tekinthetnek meg, akikre az adott üzleti titok vonatkozik. Most a nyilvánosságra kerülő anyag javítása történik. A GVH megfontolja, hogy az egyes vállalkozásokra külön-külön kiszámított – tehát nem aggregált – adatokat az egyes vállalkozások megismerhessék. Ehhez két megjegyzés: egyrészt attól, hogy az egyes vállalkozások ezeket az adatokat megismerik, még nem tudják kritizálni az aggregált adatokat, mert hiányzik még legalább három vagy több adat; a másrészt az egyes vállalkozások a bemutatott módszerek alapján a saját maguk által beadott adatokra vonatkozó számításokat elvégezhetik. A módszertanra vonatkozó kérdésekről ma még lehet beszélni.
55. **Gönczöl Tünde (GT)** összefoglalta az üzleti titokra vonatkozó problémákat és álláspontokat. A Westel és a Vodafone nem fogalmazott meg újabb aggályokat a korábbiakhoz képest. A nyilvánosságra hozandó adatok a GVH álláspontja szerint nem sértenek üzleti titokhoz kapcsolódó érdeket. A GVH az üzleti titkot a Vodafone feltételezésével ellentétben nem úgy közelíti meg, mint a személyes adatokat, vagyis, hogy az lenne üzleti titok, amiből visszakövetkeztethető egy vállalkozás. Az ágazatra vonatkozó aggregált adatok ugyanakkor a GVH álláspontja szerint semmiképp sem képezhetik valamely adott vállalkozás üzleti titkát. Sérthet ugyan szolgáltatói érdeket a nyilvánosságra hozatal, ha nem megalapozott módon hivatkozzák, de ezzel nem lehet mit tenni, ez nem az üzleti titokhoz tartozik.
56. **SZT** elmondta, hogy a GVH gyakorlata az üzleti titkok terén a Versenytanács határozatainak nyilvánosságra hozatala kapcsán alakult ki. Bármilyen anyag nyilvánosságra hozatala esetén felmerülhet, hogy félremagyarázzák, ez még nem azt jelenti, hogy akkor nem hozzuk nyilvánosságra. Ha ez sérti valakinek az érdekeit, akkor nyilván felléphet a saját érdekei védelmében.
57. **GT:** Az ágazati vizsgálat eredményeként készített jelentés nyilvánosságra hozatalról a Tptv. nem szól kifejezetten. Az ágazati vizsgálat eredményei és jogkövetkezményei ugyanakkor eltérnek a versenyfelügyeleti eljárás eredményeitől és jogkövetkezményeitől.
58. **SZT:** A szabályozási környezet vállalkozások magatartására gyakorolt hatása tényleg szűkszavú, itt majd részletesebb lehet a versenyfelügyeleti eljárás. Kérdés az is, hogy a

jogszabályi környezet egyes vállalkozások magatartására gyakorolt hatásának az elemzése tényleg egy ilyen típusú vizsgálat körébe tartozik-e.

VITA 11.25

Vodafone

59. **MP:** Véleményük szerint az az adat, amely csak üzleti titoknak minősülő adatok feldolgozásából állítható elő, maga is üzleti titoknak minősül. Álláspontjuk szerint a GVH nincs abban a helyzetben, hogy önmaga el tudja dönteni, hogy a Vodafone számára mi képez üzleti titkot. Úgy tűnik, a GVH nem tudja átérezni a Vodafone érzékenységet az üzleti titkai kapcsán.

Westel

60. **Stubits Zsuzsa** kifejtette, hogy a mobilok nem akarnak megfutamodni a sajtó előtt, csak ha a rossz adatokból levont rossz következtetések miatt kell reagálni, akkor el fogják mondani, hogy a jelentés hibás volt. A szakértők véleményét is vegye figyelembe a GVH. A bruttó és nettó árak összevetése aggályos.

61. **SZT.** A jó adatokból is lehet ferdtíteni. Az anyagban hibás adat akkor van, ha hibásat kapott a GVH. A levont következtetések megvitatására pedig most kerül sor.

62. **TF** szerint többrétegű a probléma. A Westel hibás adatot nem adott, azokból megalapozott és helyes következtetés vonható le. A jelentés olvasói közül azonban nem mindenki van birtokában olyan ismeretnek, tapasztalatnak, tudásnak, melynek segítségével egy adatot megfelelően tud értékelni. Fontos, hogy a jelentés bizonytalanságban hagy alapvető kérdéseket, erre egyébként utal a szakértői vélemény is. Nem csak annak van jelentősége, hogy egy adat hibás vagy nem, hanem annak is, hogy milyen következtetés szűrhető le az adatokból. Előzetes konzultáció kellett volna.

LTO-szövetség

63. **Lakatos Péter** kiemelte, hogy bár az anyag kimondta, hogy nincs fix-mobil verseny, a piaci szereplők megjelent képviselőinek nagy része azt mondja, van e téren verseny. Ha ilyen ellentmondás áll fenn, akkor azt javasolja, hogy kerüljön ki ez a rész az anyagból, hisz a GVH sem vizsgálta a vezetékes előfizetői véleményeket e tekintetben, hiba volna ezért következtetéseket levonni ebben az ügyben. Ha itt azt mondják a piaci szereplők, hogy van verseny, ugyanakkor e tekintetben nem volt teljes körű vizsgálat, akkor kerüljön ki a jelentésből az erre való utalás. Záruljanak le a konkrét vizsgálatok, hogy ezek eredményeit az ágazati jelentésben ilyen vonatkozásban is hasznosítani lehessen.

64. Üdvözlük a jelentés azon részt, amely kijelenti, hogy a végződtetések vonatkozásában az egyes mobilszolgáltatók monopolhelyzetben vannak.

65. A jelentésben nem elég a summázat, meg kell kérdezni az előfizetőket, hogy tényleg az alapidj miatt mondják-e le vezetékes előfizetéseiket. Szerinte aszimmetrikus helyettesíthetőség van, ezt látják a fogyasztók, ezért mondják le az előfizetéseket.

66. **TF** kiemelte a versenyfelügyeleti eljárás kapcsán, hogy a közérdek akkor nem sérül, ha egy megalapozott ágazati vizsgálat eredményeként indul, vagy nem is indul versenyfelügyeleti eljárás. Egyedül az a helyes, ha először van az ágazati vizsgálat.

67. **DGY** szerint ellentmondás van a versenyfelügyeleti eljárás és az ágazati vizsgálat között. El kell fogadni, hogy törekedtek ezt feloldani, de a 91. oldalon a jelentés kijelentő módban fogalmaz.
68. A prejudikálás kapcsán, megemlítette, hogy a legfontosabb végkövetkeztetések egy olyan táblázatból származnak, ahol az egyik táblázatban áfás, a másikban pedig nem áfás adatok szerepelnek. Szerinte előfordulhat, hogy az ágazati jelentés más árakból is ugyanazokat a végkövetkeztetéseket hozza ki.
69. A mobil rádiótelefonია nem ágazat. A Tpv. az ágazati vizsgálat kapcsán egy nemzetgazdasági ágazatról beszél. Ez az ágazati vizsgálat így egy torzó, mert a vezetékes szolgáltatások nem szerepelnek benne. Ha ez a jelentés csak a mobilokról szól, akkor a vezetékesek miatt vannak meghívva, ha meg róluk is szól, miért nem vizsgálta őket a GVH? Helyes eredmény ezért nem is adódhat.
70. Ha most a nyilvánosságra hozható anyagról beszélünk, akkor ezt meg kellene, hogy előzze a teljes anyagról rendezett vita, ennek kapcsán lehetne egyeztetni utána arról, hogy abból mi hozható nyilvánosságra. Még mindig kérdés: van-e másik anyag ezen a nyilvánosságra hozhatón kívül, egy olyan változat, amelyet ők sem kaptak meg. Választ vár a GVH-tól.
71. **SZT**: Létezik teljes anyag, amelyet nem vitathatunk meg, mert nem nyilvánosságra hozható. A nyilvánosságra hozatal azt a kört is jelenti, akik most itt ülnek.
72. **DGY** szerint ez részükről problémát vet fel, hisz olyan iratok készülnek a Pannon GSM-ről a GVH-ban, amelyekbe nem tekinthetnek bele. Ezt a Pannon GSM kifogásolja. Magyarországon az adatvédelemi előírások értelmében, ha róluk adatokat gyűjt egy hivatal, akkor lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy azokba betekinthesse, véleményezhessék, mert ha hibák vannak benne - ilyen pl. az, ha áfás adatok vannak összevetve áfa nélküliekkel -, akkor a levont következtetések is hibásak lehetnek. A betekintés, megítélése szerint, az üzleti titkok sérelme nélkül megoldható. A nyilvános anyagról akkor lehet beszélni, ha már a teljes anyagról szó esett.
73. **SZT** elmondta, hogy lehetőséget tud biztosítani a GVH arra, hogy az egyes cégek a saját magukra nézve kiszámított adatokat megismerjék, és abba betekinssenek. Erre vonatkozóan az anyag terjedelme miatt ésszerű határidőt szeretne kapni a GVH, hogy a kilenc vállalkozásra vonatkozó megismerhető példányokat elkészítse.
74. **DGY**: Ez nem megnyugtató. A vizsgálat alá vontakat be kell vonni, ha mobil ágazati vizsgálatról - ami szerinte nincs - beszélünk, akkor pedig a mobil szolgáltatást nem nyújtók nincsenek az eljárás alá vonva.

ÖSSZEFOGLALÓ 3.

75. **SZT** kiemelte, hogy GVH biztosítja, hogy az egyes cégek az ágazati vizsgálatról készített nem nyilvánosságra hozható elemzést saját magukra nézve megismerjék. Az akták esetében is betekintheztek a saját magukra nézve üzleti titokként kezelt adatokba.
76. A verseny definíciója kapcsán a Tpv. megközelítéséből kell kiindulni. De az valóban kérdés, hogy van-e különbség az ágazati és a versenyfelügyeleti eljárásokban foglalt megközelítések között. Van egyfelől különbség, hisz az ágazati vizsgálat átfogóbb elemzés, árnyaltabb, és nem kell fekete-fehér végkövetkeztetésekre jutni, alapvető különbségek azonban nincsenek, tehát a keresleti és kínálati helyettesíthetőség figyelembevételével alapozható meg a piac határa.
77. A nemzetközi kitekintés kritikája már a szakmai fordulón elhangzott. Az is elhangzott, hogy ennek kiegészítéséhez hozzájárulást biztosítanak.

78. Fontos, hogy a szakértői vélemények és a szolgáltatói vélemények között nincs különbség a hangsúly szempontjából, ugyanolyan módon fogja a GVH figyelembe venni azokat. Fontos kiemelni, hogy a szakértői vélemények hangsúlyozták, hogy az anyag a lehetőségekhez képest elérte a maximumot, ezek után érkeztek módszertani észrevételek, melyek hozzájárulhatnak a módszertan fejlesztéséhez, és megállapítható, hogy a jövőben az iparág-elemzésnél használható módszerek kapcsán érdemes további konzultációkat folytatni.
79. A vezetékes-mobil versenyhelyeztetel kapcsolatos észrevételek miatt valóban meg kell fontolni a nyilvánosságra hozatal lehetőségeit, figyelembe véve valamennyi szolgáltatói és szakértői véleményt. A megjelent szolgáltatók közül a Pannon és az LTO-k, valamint részben a Matáv fejezte ki azt a véleményét, hogy nem ért egyet az ágazati vizsgálat vezetékes-mobil versenyhelyeztetelre vonatkozó álláspontjával.

VITA ÖSSZEGZÉS

80. **SZT:** Azért ilyen formában került megvitatásra a jelentés, hogy az anyag átdolgozása és javítása megtörténhessen. Vannak olyan felvetések, amelyeket csak egy jövőbeni vizsgálatnál lehet majd figyelembe venni. Az észrevételeket ilyen értelemben fogja majd a GVH szelektálni és eldönti, hogy mi az, amit még most át lehet vezetni, és mi az, ami egy új vizsgálat során építhető majd be. Ebben a fázisban azonban már adatfelvételre és új módszertani számításokra nincs lehetőség. A ténybeli tévedések azonban javításra kerülnek, a beépíthető észrevételeket pedig megfontolja a GVH. Az írásbeli anyagok alapvetően a ténybeli tévedések javításához járulhatnak hozzá, a módszertani kritikák pedig elhangzottak.
81. SZT arra kérte a vállalkozásokat, hogy a konkrét észrevételek kerüljenek egy írásos anyagba, a hivatkozások pedig a kiosztott anyagra történjenek.

ZÁRSZÓ

82. **Elnök Úr** megköszönte a megjelenteknek a részvételt, és elmondta, hogy a GVH stratégiája az volt, hogy minden adatot a vizsgálat elején beszeressen. A beszerzett adatok alapján készült el a nyilvánosságra hozott jelentésnél egy kb. háromszor ekkora anyag.
83. Nem biztos, hogy minden cég érdeklődik a saját adataiból levont következtetések iránt.
84. Korábban - a szakmai fordulón - egy esetben sem merült fel, hogy a tények és végkövetkeztetések között ellentmondás lenne.
85. A vizsgálat 2002 szeptemberében lezárult, de a piac mozgása, a szabályozás változása miatt 2004-2005. között egy újabb ágazati vizsgálatot fog a GVH indítani, melynek során minden felmerült észrevételt figyelembe vesz a hivatal, műszaki vonatkozásokat is, ahol a HíF segítségére is támaszkodik majd a GVH.
86. Ha van egy olyan ágazat, ahol nagy mozgás van, akkor természetes, hogy a szabályozónak és a piaci szereplőknek a szükséges segítséget úgy adja meg a GVH, hogy egy ilyen jelentést készít.
87. Elnök Úr kiemelte, hogy ezen a konzultáción számos figyelembe veendő észrevétel hangzott el, a GVH ezeken végig fog menni, beleértve az üzleti titokra vonatkozó megjegyzéseket is. A GVH belátható időn belül lezárja, és nyilvánosságra hozza az anyagot.

12.00

Emlékeztetőt készítették: Dudra Attila, Tóth András